

Skolelærere, der nu som før lønnes med saakaldte kirkelige Indtægter, skal ifølge vore senere Lovgivningsarbejder foregaa, ikke igjennem Menighederne, men gennem Sognene, de kommunale Myndigheder. Følgelig er der med Hensyn til Skolelærerne her i Landet fuldstændigt slet det Samme, som jeg her tilfigter med Præsterne, og selv hvad disse angaar, har den ærede Minister gjentagne Gange hørt Leilighed til at forvandle forhenværende geistlige Embedsmænd, nemlig Katheter i Kjøbstæderne, til Førstelærere i Kommunen, hvorved disse da ogsaa træde ud af Rækken af geistlige Embedsmænd og blive kommunale Embedsmænd. Men med Hensyn til disse Embedsmænd, baade Skolelærere og Førstelærere ved Borger-skolerne, de forhenværende Katheter, er der ikke slet nogen Forandring med Hensyn til deres Uddannelse. Naar jeg nu gaar det Skridt videre og siger, lad de Embedsmænd, der skulle lønnes som nu er paatænkt, forvandles fra geistlige Embedsmænd til borgerlige, Kommunale Ombud, lad dem komme til at meddele den videre Undervisning for den opvoksende Ungdom omkring paa Landet, som ikke kan meddeles af de nuværende Skolelærere — hvortil de ikke ere tilstrækkelige — saa vil jeg anse dette som en ligefrem Nødvendighed for det borgerlige Liv, som er kommet tilstede efter, at Folket er indtraadt i et frit Borger-samfund. Det er altsaa deres Opgave, og den er ikke utvivlsom; men ved Siden deraf kan jo meget godt Menigheden, hvis den fandt sig tiltalt af en Anden, som den troede, at den bedre vilde finde sig tilfredsstillende ved, benytte Sognebaandslovningsloven, som jo gjør det muligt for Menigheden at kunne samle sig om den Mand, som den tror vil være dens bedste Balleder, og skulde de ikke kunne finde en saadan blandt disse Mænd, saa have de jo endvidere i Frimenighedsloven Midler ihænde til at skaffe sig en saadan Sjælesørger, som de mene at ville kunne finde sig tilfredsstillende ved. Det er aldeles utvivlsomt et Skridt paa den danske Lovgivnings Omraade i Retning af den Grundtanke, jeg gaar ud fra, og vil man følge det og fuldbyrde det, saa opnaar man, at Stats-samfundet og Lovgiv-

ningsmagten ikke blive medskyldige i at forgribe sig paa Noget, som et Stats-samfund aldrig uden Skade forgriber sig paa, og det er nemlig det inderste religiøse Liv; at forgribe sig derpaa, straffer sig. Og dette er en af de Grunde, hvorfor jeg ikke har kunnet tiltræde det Lovforslag, naar det ikke var omændret saaledes, at det blev aldeles tydeligt og klart, at der er ikke Tale om Menighedspræster men om Sognelærere.

J. M. Hansen: Den ærede Minister har fremstillet denne Sag, som om den var et Led af et helt nyt Princip, der her skulde gjøres gjældende. Jeg tilstaa, at jeg ikke kan forestaa, hvorledes den høitærede Minister kan komme til at fremstille Sagen paa den Maade, som han har gjort. Det har, som han selv siger, stadig været det, som man er gaaet ud fra her i Folkethinget, at, naar man kunde gjøre et Fremskridt i en vis Henseende, saa gjorde man det, naar man blot ikke paa den anden Side gjorde ligesaa megen Skade eller tilfidesatte vigtigere Hensyn. Det, som der her er Tale om, er jo ikke Andet: end det Spørgsmaal, om man anser det, der her foreligger, som et Fremskridt fra den nuværende Tilstand, eller om man ikke anser det derfor. Dersom Thingets Flertal ansaa det Forslag, som var forelagt fra Regjeringens Side, for Noget, som var et Fremskridt, saa er jeg overbevist om, at Flertallet vilde have vedtaget det og trøstet sig til senere at gjøre større Fremskridt, men Flertallet i Udvalget er gaaet ud fra, at det er saa langt fra at være et Fremskridt, at det snarere er et Tilbage-skridt. Det er et Tilbage-skridt, forsaavidt som der dels fra Regjeringens Side og dels fra Flertallets Side er erkendt, at der er Trang til, at dette Forhold ordnes, saaledes at man kommer til at give Menigheden en vis Indflydelse paa Valget af deres Sjælesørger — saaledes staa Sagen — men dersom vi saa Loven ud, saa er jo Regjeringen berettiget til at sige, og Folk maa tro, at nu er denne Trang tilfredsstillt for lang Tid. Naar vi saa faa en Lov, som ikke paa nogen Maade giver Menighederne nogen virkelig Ret, saa vil jeg spørge, om det ikke er et Tilbage-skridt. Regjeringen siger da: